

EPROFIT

inšpirujte sa

RAPERSKÁ
BUDÚCNOSŤ

OSOBNÝ STRÁŽCA
NAŠIEL SLOBODU
V HUDBE

KRÁLI
RODINNÝCH
LANOVIEK

PREČO SA
V TURISTICKOM
BIZNISE DARÍ
ZNÁMEJ RAKÚSKEJ
RODINE?

Sloboda v neistote
Rozhodli sa
nepodliehať kariére,
uznaniu a zdánlivým
istotám. Štyroch
Slovákov spája jedna
podobnosť

Témačíslo

ZAROBILI JEJ CHLPATÉ OBRAZY

ALENA KUPČÍKOVÁ JE ÚSPEŠNÁ, ALE
KONTROVERZNÁ UMEĽKYŇA. ŽIJEVŠAK
PODĽA KONSERVATÍVNYCH HODNÔTAROBÍ
AJ ŠLABIKÁR PRE DETI S DYSLEXIOU

Zapriahnite
šarkana
Idete na lyže?
Skúste nový
adrenalin

20. februára 2013, cena 1,50 EUR

04

ISSN 1335-4620

04

9 771335 462009

www.eprofit.sk

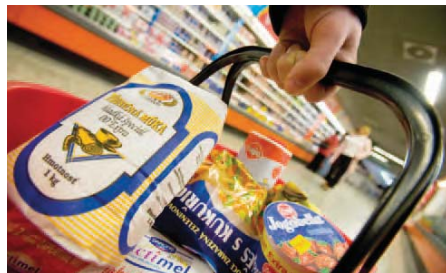
PREKÁŽKY SÚ OBÁVANÉ VECI, KTORÉ ZBADÁTE, KEĎ ODVRÁTITE ZRAK OD CIEĽA.
HENRY FORD, AMERICKÝ PRIEMYSELNÍK (1863 – 1947)

pripravil – Eduard Žitňanský

AKTUALITY

Fondy na všetko

Na podporu výroby a predaja slovenských poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov vznikne nešťatný odbytový fond. Podozrivé ticho okolo prípravy zákona vysvetlilo ministerstvo pôdohospodárstva tým, že „k radikálnemu predloženiu“ zákona pristúpilo vzhľadom na pokračujúcu nejednotnosť samosprávy a akútnej potreby riešiť podporu predaja a propagácie slovenských výrobkov. „Je nám ľúto, že sme z podnikateľskej sféry nedostali iný návrh koncepčného riešenia,“ oznámilo ministerstvo. Do fondu budú povinne prispievať všetci producenti. Keďže návrh nie je verejne prístupný, nie je jasná výška príspevku ani pravidlá na využíva-

nie peňazí. „Návrh je ústretový voči samospráve, dáva jej všetky rozhodovacie právomoci na spravovanie vyzbieraných finančných prostriedkov z podnikateľskej sféry,“ napísalo ministerstvo na svojom webe. Príspevok bude odpočítateľnou položkou z dane z príjmu, čo návrh považuje

za zásadnú vec a za rovnakú ju môžu považovať aj ostatní podnikatelia, ktorí podobnú výsadu nemajú. „Zákon predstavuje hrozbu zdražovania potravín a zníženie ich konkurencieschopnosti na európskom trhu,“ uviedla Jarmila Halgašová, riaditeľka Potravinárskej komory Slovenska.

[Nota bene]

Palec hore, palec dole

Gestom „palec hore“ si pretekári na rely Dakar dávajú znamenie, že všetko je v poriadku, a ak stoja, tak len preto, že, si chcú pohovieť v piesku. Gesto používajú aj piloti, deti alebo ním na otázku o stave duše a tela odpovedajú málovravni. Palec v živote hrajú kľúčovú úlohu aj vtedy, keď o život nejde. Exaktné skúsenosti z parlamentov v zahraničí autorovi chýbajú, zato pozná palcovanie zo slovenského parlamentu. Takmer každé hlasovanie sprevádza gesto palca hore alebo dole. Poslanci si na-

vzájom radia, ako majú hlasovať. Komické je to najmä vtedy, ak človek pozná dôvody, pre ktoré to robia. Vraj, aby sa nepomýlili. Smiešne je to však až po uvedomení si skutočnosti, že poslanci sú v práci a každý zamestnávateľ očakáva aspoň stredne malú mieru koncentrácie. Niekedy treba rozmyšľať aj pri lopate. Smiešna je predstava, že stoliár očakáva gesto od kolegu alebo šéfa, keď sa postaví k cirkulárke. Voliči sú blahoslonní zamestnávateľa. Nemá zmysel posmievať sa nezorientovaným poslancom len za to, že nevedia, či sú za alebo proti. Vyžaduje sa konštruktívny prístup. Jedným sú voľby, druhým zrušenie online prenosov z parlamentu. Palec sa nestratia, ale nebude ich vidno.

Rozhovor

Tabu bez vysvetlenia irituje

Videnie sveta očami **vytvárnicky Aleny Kupčíkovej** je iné ako u väčšiny ľudí. Nie je to spôsobené ani dyslexiou, ani dysortografiou, ale odvahou nazývať veci pravými menami a odhodlaním brániť svoju vnútornú slobodu. Vyznáva tradičné hodnoty a každé tabu bez vysvetlenia ju irituje.

autorka – Katarína Pokojná

KRÁTKO

» NOVÝ MAJITEĽ

Rádio Expres, ktoré je dlho najpočúvanejšou slovenskou rozhlasovou stanicou, bude súčasťou nemeckej spoločnosti Bauer Ausland 1. Licenčná rada už dala predchádzajúci súhlas na predaj. Bauer Ausland 1 patrí do skupiny Bauer Media, ktorá je jedným z najväčších mediálnych domov v Európe a na trhu je od roku 1875. Na Slovensku vydáva Eurotelevíziu, Rytmus života, Telemagazín a ďalšie tituly.

» PREZIDENTKA NEBUDE

Expremiérka Iveta Radičová znova zopakovala to, čo už povedala viackrát. „Dôvody, pre ktoré som odišla z politiky, a rozhodnutie ne kandidovať vo voľbách za prezidenta sa nezmenili, a moje rozhodnutie je nemenné,“ napísala I. Radičová z Oxfordu, kde teraz pôsobí. Kandidatúru do voľby, ktorá sa uskutoční zhruba o rok, zatiaľ potvrdili Ján Čarnogurský a Andrej Kiska.

Označujú vás za provokatívnu a kontroverznú. Je to dobre alebo zle?

Provokujem iba určitú skupinu ľudí tým, že si dovoľujem dávať na papier chlípky. A ešte k tomu z ohanbia. Alebo že ako dyslektička a dysortografička som trúfalo vytvorila šlabikár pre deti. Možno provokujem aj svojím zjavom. Vždy ma iritovali ľudia, ktorí vraveli, že sa niečo nerobí. Áno, nekradne sa a neublíži. Ale pokiaľ si chcem vziať veľký klobúk, tak ma zaujíma, prečo nie, ubližujem tým niekomu? Verím v slobodu a toleranciu. Domnievam sa, že práve sloboda provokuje. Preto ju nazývajú provokácia a kontroverznosť. Som vlastne konzervatívna. Verím v tradičné modely, ako je manželstvo, vernosť.

Tí, ktorí vás kritizujú za „chlípatice“, výtvarné diela z chlípok ohanbia, vedia o vašej tvorbe aj viac? Napríklad o testoch a animovanom šlabikári pre dyslektické deti?

Negatívne reagujú ľudia, ktorí o mne nič nevedia a osobne ma nestreli. Moja galelistka Martina Veverková hovorí, že kto ma spozná, zmení názor. Nechápú, že pre mňa „chlípatice“ majú aj iný význam. Napríklad technický. Takú líniu ceruzkou nenakreslite. Alebo v jednom chlípku mnoho odtieňov. To tiež nevymyslíte, ba ani nevytvoríte.

Čo vás viedlo k vytvoreniu multimediálnych pomôcok pre deti so špecifickými poruchami?

Sama mám takéto iné vnímanie pri čítaní a písaní. Už na Akadémii výtvarných umení (AVU) som vytvárala systémy, ktoré som hľadala všade dookola. Prírodné úkazy som transformovala do obrazu a zvuku. Uvedomila som si, že ako dys- hľadám svoj jazyk. Ponúkala sa mi možnosť odkryť fungovanie dys-mozgu. Hneď po diplomovke som sa prihlásila na AVU na doktorát. Prijali ma. Celá práca trvala šesť rokov. Tri roky výskum a tri roky som s Michalom Klegom pracovala na konečnej podobe. Hudbu napísal môj kamarát z detstva Jan Urban, tiež dys-. Herec Jirka Lábus to nahovoril.

Keď stále niečo dokazujete sebe, svetu, hľadáte dokonalú formu, tak si úspech ani nevedomíte

Ako vyzerá využitie v praxi?

Produkt je určený pre všetky deti od štyroch rokov. Umožňuje preventívne rozpoznať už začínajúci problém s čítaním i písaním a je aj následnou prípravou na tieto činnosti. Prepája obe hemisféry mozgu. Väčšina dostupných pomôcok pre nápravu dyslexie a dysgrafie ich rieši, až keď problém nastane. Náš projekt sa mu snaží predchádzať. Dnes ho využívajú nielen rodičia, ale i školy a pedagogicko-psychologické poradne. Dokonca aj niekoľko rodín na Slovensku. Náš šlabikár funguje úplne inak ako klasický. Vychádza najskôr z tvaru a potom zo zvuku. Dieťa po narodení vidí tvar, ale nepozná jeho názov. Vďaka prirodzenému vnímaniu postupne prejde z vnímania tvarov na písmenká. Napríklad kolajnice v šlabikári nereprezentuje písmenko K, ale H, a to niekoľkokrát za sebou.

Ego a strach, čo je často jedna a tá istá vec, sú naši najhorší nepriatelia

V minulosti sa o dyslexii ani dysortografii veľa nehovorilo. Vy tieto skúsenosti máte. Pociťovali ste ako dieťa niekedy negatívny postoj okolia?

Hovorí sa o tom síce viac, ale realita a prístup učiteľov a školy k takýmto deťom je stále zlý. Aj preto som založila neziskovú organizáciu Umenie a veda na podporu dyslektických detí. Každoročne pripravujeme v Národnej galérii v Prahe Deň dyslexie. Stretávam mnoho rodičov, ktorí majú pocit, že ich dieťa je označené za dys-debila a ani zo strany školy nevidia porozumenie. Dys- nemá vplyv na inteligenciu. Aj ja som bola ako dieťa neposedná, hyperaktívna, kreatívna. Z nudy som si prezerala ruky. To bolo vtedajším súdružkám učiteľkám podozrivé. Poslali ma k psychologovi. Dokonca dvakrát. Ten našťastie skonšatoval, že som normálna. Potom nasledovala prvá trieda. V písmenkách som videla nielen písmená, ale hlavy zvierat, vecí a iné obrazy. Presne tak vníma dys-dieťa alebo kreatívny mozog využívajúci najmä pravú hemisféru spracúvajúcu obraz. Mala som aj iné náznamy rizikového dieťaťa. Zvláštny slovosled alebo zlú výslovnosť určitých slov. Napríklad „hračkášťvi“ ako „raz-dva-tři“, znelo mi to podobne. Preto bojujem za to, že ľudia s dys- nie sú iní, iba inak vnímajú. A tento dar môžu využiť.

Vo Francúzsku ste získali medzinárodnú cenu Moët Hennessy Louis Vuitton, Bernadette Chiracová vám ju však neodovzdala. Prečo?

Pretože sex je „nečistý“.

Dotklo sa vás to?

Veľmi. Práve som získala diplom na Aka-

démii výtvarných umení a vďaka cene odcestovala študovať do Paríža. Ako 26-ročná som mala pocit, že som dobyla svet umenia. Cena znamenala aj výstavu prác v fázov. Už pred prízjzdom ma varovali, že spoločnosť Louisa Vuittona ma nechce nechať vystavovať. Pani Chiracová, ktorá ako prvá dáma Francúzska akciu zastrešovala a odovzdávala cenu, mala totiž kresťanskú asociáciu. Nepomohlo ani, že mi udelili cenu odborníci z Pompidou Picasso Museum či z francúzskeho ministerstva kultúry. Nikdy som nevidela toľko zbabelých ľudí. Dokonca, keď to celé prepuklo, volala som na naše veľvyslanectvo v Paríži, či mi môžu pomôcť. Poradili mi, že tam radšej nemám ani chodiť, pretože nadácia pani Chiracovej podporuje našich študen-

Rozhovor

tov a môže vzniknúť problém. Strela som sa s novinármi, ale tí sa báli vydavateľov, pretože tieto značky si u nich platia veľké reklamy. Bola som sľušná a nešla do bulváru. Niekedy si vravím, či to nebola chyba. Vyšiel síce krásny článok Cena proti srsti a hneď na to sa mi zo spoločnosti Louisa Vuittona ospravedlnili, ale bolo to Pyrrhovo víťazstvo. Nikdy by mi nenapadlo, čo spôsobí chĺpky. Bolo a je to ešte stále tabu.

S „chĺpticami“ ste však neprestali. Naopak, tvorbu ste inovovali.

Technika „chĺptic“ je moja vlastná, nepracuje s ňou okrem mňa nikto na svete. Keď vidíte „chĺptice“ počas rôznych období, je vidieť, že sa mení forma môjho diela. Kedysi boli abstraktnejšie, dnes už chĺpky poslúchajú viac mňa ako ja ich. Keď sa „chĺptice“ zalamujú, tak vyzerajú ako nemenný reliéf. Dnes už používam aj mužské chĺpky, perie a zvieraciu srst. Predstavujú to, komu patrili predtým. Chĺpky pozlacujem, postriebrujem galvanizáciou i ručne. Všetko zalejem do priehľadnej hmoty. Celé dielo potom posádzam briliantmi alebo kryštálmi. Ďalšou technikou s chĺpkami je maľba na plátno jediným ženským chĺpkom, ktorý potom ako relikviu inštalujem do každého obrazu. Je to taká reliéfná maľba. Vytváram taktiež obrazy ženských tiel, ktoré sa celé trbliecu. Používam brúsené kryštály značky Preciosa, pridám čipky, brokát a všetko ručne zalejem do hmoty, ktorú nazývam „magické tekuté sklo“.

Ako vôbec vznikla myšlienka „chĺptic“?

Alena Kupčíková (36)

Česká sochárka, maliarka, konceptualistka, ktorej diela nadchli i pobúrili súčasne. Umelkyňa, ktorej medzinárodnú cenu Moët Hennessy Louis Vuitton odmietla odovzdať manželka francúzskeho prezidenta Bernadette Chiracová. Toto ocenenie získavajú každoročne traja Francúzi a traja zahraniční umelci. Preslávil ju kontroverzný projekt Chĺptice. Vnútorne si cení najmä šesťročnú prácu, ktorej výsledkom bolo vytvorenie multimediálnych interaktívnych testov na zistenie dyslexie a špecializovaného šlabikára pre deti. Otvorene sa priznáva k dyslexii i dysortografii. Dokázala, že žiačka, ktorú nechcela profesorka pripustiť k maturite z češtiny, má dnes doktorát z Akadémie výtvarných umení v Prahe. Okrem AVU študovala na Ecole Nationale Supérieure des Beaux-Arts v Paríži, na Technikon Nata v Durbane a na Výtvarnej škole Václava Hollara v Prahe. Jej diela sú vystavené v Národnej galérii v Prahe a v zbierkach súkromných zberateľov v Česku, Nemecku, USA, Holandsku a Japonsku.

Prvá „chĺpticu“ som darovala z lásky. Znie to romanticky, ale keď zväzíme, čo to spôsobilo, opak bol pravda. Môjmu bývalému priateľovi, televízному vojnovému kameramanovi. Človeku so životnými skúsenosťami, oveľa staršiemu odo mňa. Povedal vtedy osudovú vetu – priprav celú sériu. Tú potom naskenoval a rozoslal priateľom. Bol mi oporou, aj keď ma cenzurovali v Paríži. Pripravil pre mňa tlačovú správu, na ktorú potom reagovali všetci.

Je získavanie chĺpkov ťažké?

Bolo mi veľmi ťažké robiť ďalšie „chĺptice“, opakovať ten fór, najmä preto, že to bol dar. Ale keď som chcela získať v roku 2000 ďalšie chĺpky a zistila som, aké je to veľké tabu, okamžite ma to začalo zaujímať. Dnes mi ich ľudia posielajú z celého sveta a niektorí sú na to hrdí. Robím „chĺptice“ už dvanásť rokov, ale stále mám odozvy. Momentálne chystám novú českú epopeju. V marci vyzvem český

Stretávam mnoho rodičov, ktorí majú pocit, že ich dieťa je označené za dys-debila a ani zo strany školy nevidia náklonnosť

národ, aby zhodil zimmú srst a dal mi ju v máji. Vytvoríme miesta zberu. Čo v epopeji presne bude, ešte neviem. Asi dejiny. Aj tie, ktoré som sama zažila. Teraz mi napadlo, že by som mala časť venovať aj Slovensku, pretože ja som sa narodila v Československu. Dôležitá je príprava. Dôkladne vyberám papier a konkrétne chĺpky, ktoré predpripravujem. Niekedy, keď sú chĺpky veľmi kučeravé, tak sa s nimi horšie pracuje.

Kto je pri vnímaní „chĺptic“ konzervatívnejší, muži alebo ženy?

Je to tak pol na pol. Podľa otvorenosti človeka. Mám priaznivcov medzi veľmi mladými ľuďmi a tiež medzi seniormi. Myslím, že „chĺptice“ globálne prekážajú ľuďom, ktorí nie sú zvyknutí hovoriť nahlas o intímnych veciach. Je to výchovu v rodine. Jednoducho sa hanbia.

Kto je prvým kritikom vašich prác?

Pri mojich technikách už dielo po dokončení nemôžem zmeniť. Napríklad keď dám na „chĺpticu“ fóliu a zažehlím ju. Takže

ešte pred úplným dokončením vidia diela ako prví môj partner a galeristka. Posielam im fotografie e-mailom a vďaka internetu ich majú okamžite. Potom im volám, pretože potrebujem a chcem vedieť ich názor ihneď. Niekedy dokončím dielo o jednej v noci, ale scenár je ten istý.

Zraňuje vás negatívna kritika?

Som kritická aj sama k sebe, preto stále pracujem. Na druhej strane nedokážem ani poriadne prijať pochvalu, pretože viem, že všetko môžem urobiť vždy lepšie a dokonalejšie.

Pokladáte sa za úspešnú?

Pokiaľ máte mať úspech, musíte neustále dokazovať ďalšou prácou, že vám náleží. A keď takto stále niečo dokazujete seba, svetu, hľadáte tú dokonalú formu, tak si ten úspech ani neuvedomíte. Pre mňa je úspech to, že ráno vstanem a každý deň môžem ísť slobodne pracovať do ateliéru.

Hľadáte podobnosti a tie dávate do hudby či výtvarného diela. Prečo?

Nesmierne ma baví hľadať to, čo nie je vidieť na prvý pohľad. Vo Zvuku očí som fotila vlastné oči počas celého roka, vždy v rovnakom čase a pretavila záznamy do zvuku i obrazu. Tanec slnca zaznamenáva jeho pohyb po oblohe. Stromy majú tiež svoje životy, vyjadrené v letokruhoch. Snažím sa zmapovať život stromu, pretavím ho do čísel, pretože matematika, to je hudba. V týchto prípadoch však konzultujem s odborníkmi. Študujem vedecké práce, systémy už objavené a hľadám pravdu.

Dá sa dnes umením uživiť?

Nikdy som nerobila nič iné iba umenie. Samozrejme, mala som i obdbie, keď bol hlad. Ale z tejto vety moja mama určite zošalie, pretože ako správna vidiečanka zo statku, mám poznať iba plný tanier... Podstatné je, keď niečomu veríte, musíte vydržať. Ak uhnete, zrazu zistíte, že robíte niečo iné a umenie je iba hobby. To je zlé, lebo to mal byť váš spôsob života. Takže odpoveď znie: Umením sa dá užiť, keď vydržíte.

Aké vlastnosti musí mať dobrý umelec?

Nesmie sám seba brať priveľmi vážne. A nevykrádať sám seba. Výhoda dys-ľudí je v tom, že majú zlú pamäť, a tak nemôžu vykrádať samých seba.

Máte nejaké životné krédo?

Ego a strach, čo je často jedna a tá istá vec, sú naši najhorší nepriatelia. A ešte jedno – vytvoríť genálne dielo každý deň, to chce fakt myslieť a mať odvalu.

Infocia

PROFIT seminár
23. marec 2013
Hotel NH Gála Ora, Bratislava

Ako zosúladiť rodinu a kariéru

- Diana Hrnčiarová**
Máma prvorodeného a násti / plný čas
generálne riaditeľka, VCB Banka
- Margaréta Kováčiková**
partnerka, šéf akciových podnikov
- Elita Štefánková**
rieditelka spoločnosti
Mary Kay pre SK

Ako naštartovať vlastný biznis alebo úspešnú kariéru

- Galina Prádelová**
podnikateľka, podnikateľka,
spoluorganizátorka OK Ešary
- Miroslava Štefánková**
zákonníčka spoločnosti
ColorMedia
- Miroslava Hrnčiarová**
podnikateľka, podnikateľka,
spoluorganizátorka OK Ešary

Žena musí všetko. Ako zistiť, čo naozaj chce?

Realizovať kariéru alebo vlastnú podnikateľku je pre ženu v súčasnosti veľká príležitosť. Majúť však konkrétny cieľ a vedieť, ako sa k tomu dostať, môže byť veľkou výzvou. Preto je dôležité poradiť sa so ženami, ktoré si našli pohodu nielen v práci, ale aj v súkromnom živote. To tieto ženy sa o svojej skúsenosti podelia na PROFIT seminári.

Otvor: 38 € (bez DPH)
kontakt: diana.hrnciarova@profit.sk
T: 02 2982 2135
www.profit.sk/semnary

Partner
MARY KAY